

Sámi allaskuvla
Sámi University College

OAHPPROGRÁMMAPLÁNA

SÁMI

VUOĐĐOSKUVLAOAHPAHEADDJIOAHPPU 1.-7.

DÁSSI

Joavku VUO2013 (2013-2017)

SISDOALLU

Innhold

1. Prográmma namma ja grádanamahus	3
2. Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu 1-7 oppalaččat.....	3
3. Sisabeassangáibádusat	3
4. Oahpahusgiella	3
5. Oahpu sisdoallu	4
6. Oahppanjoksosat	5
7. Prográmma huksehus	8
8. Oahppanvuogit	9
9. Árvvoštallanvuogit ja profešuvdnamáhppa.....	11
10. Lonohallanstudeantan ja internašunaliseren	12
11. Bargo- ja joatkkaoahppovejolašvuodát.....	12
12. Oahppokvalitehta	12
13. Studeantaid dohkálašvuodaárvvoštallan	13

1. Prográmma namma ja grádanamahu

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 1.-7. dássi, bachelor + 1. jahki.

Samisk grunnskolelærerutdanning for 1.-7. trinn, bachelor + 1 år.

The Sámi Primary and Lower Secondary Teacher Education Program for years 1.-7., bachelor + 1. Year.

Oahppu lea 4 jagi ja addá 240 oahppočuoggá.

2. Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 1-7 oppalaččat

Oahppoprográmma ja fágaplánat leat 2010 rámmaplána lánkaásahussii vuodđuduvvon.

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 1-7 gealbuda oahpahit ohppiid vuodđoskuvllas vuosttaš luokás gitta čihččet luoká rádjái, ja galgá hukset ámmátidolašvuoda ja fágalaš gelbbolašvuoda. Oahppu deattuha fágalaš govodaga, ja mo oahppit ovddidit vuodđogálggaid lohkamis, čállimis ja rehkenastimis, digitála reaidduid geavaheamis ja njálmmálaš ovdanbuktimis.

3. Sisabeassangáibádusat

Oppalaš lohangelbbolašvuolta dahje reálagelbbolašvuolta ja sámegeiella. Ohccis galget leat 35 skuvlpoengga ja árvosátni 3 dárogielas ja sámegeielas oktii ja matematihkas, dahje vástideaddji gelbbolašvuolta eará riikkain. Sámegeiellagáibádus lea sámegeiella juogo 1. dahje 2. giellan joatkkaskuvllas, sámegeiella lohkanbadjioahppu dahje sáhtá maid váldit sámegeiella giellageahččaleami, man vuodul árvvoštallojuvvojit giellamáhttu ja sisabeassanvuodđu

4. Oahpahuigiella

Oahpu váldooahpahuigiella lea sámegeiella. Oahpus sáhttet leat logaldallamat ja seminárat eará giellii, mat dárbbu ja vejolašvuodaid mielde dulkojuvvojit.

5. Oahpu sisdoallu

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 1-7 lea profešuvdnaoahppu, mii laktá oktii fágaid didaktihkalaš fáttáiguin, pedagogalaš teorijain ja hárjehallamiin hárjehallanskuvllain, gos studeanttat besset bagadallanvehkiin geahččaladdat oahpaheaddjebarggu. Oahppoprográmma vuodđun lea sámi servodaga mánggabealatvuohta ja mánggakultuvrralaš servodaga huksen, sámi kultuvra ja sámegeielaid dilli, historjjás otná beaivái ja boahhtevuhtii. Sámi oahppanáddejumit ja oahpahusmállet/-vuogit ja sámi árbevirolaš bajásgeassin leat vuolggasadjin ja dat mo sáhttit skuvllas dáid sirdit ođđa áigái e.e. oahppanreaidduid ja teknologijja bokte. Sámi pedagogihkka ja dábálaš oarjemáilmmi pedagogihkka heivehuvvojit skuvlla áigái ja báikái heivvolaš vuogiin nu ahte sámi máhttu šaddá sámi skuvlamáhttu.

Sámi mánáid ja nuoraid ovdánahttima, miela ja dárbbuid geahčastagas sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpu fágaide laktojuvvojit luonddu-, giella- ja kulturipmárdus, ja oahppama lahkoniit dáiguin perspektiivvaiguin:

- Oahppit sámi árbevierus ja ođđa áiggis
- Kultuvrralaš mánggabealatvuohta riggodahkan
- Sámi mánát (ja nuorat) eamiálbmogin

Mánát báikkálaš servodagas ja kultuvrralaš mánggabealatvuođas fáttmasta maiddáid variašuvnna ja mánggabealatvuođa sámi servodagas. Sámi oahpaheaddjigelbbolašvuohta searvidahtta mánáid, geain leat iešguđetlágan etnalaš, kultuvrralaš, sosiálalaš ja gielalaš duogážat.

Guovddáš fáttát oahpus leat ovdamearkka dihte didaktihkalaš gelbbolašvuohta, vuodđogálggaid ovdánahttin, fágagelbbolašvuohta, oahppanjođiheapmi, ovttasdoaiman ja gulahallan, profešunalitehta, etihkka, rievadan- ja ovdánahttingelbbolašvuohta, birgen ja eallin dynámalaš oahppanmáilmmis, miehtásámi perspektiiva ja mánggabealat sámi servodat, eamiálbmotdiehtu jna.

Pedagogihkka ja oahppimáhttu (POM) -fága ja hárjehallan leat oahpu guovddážiis, integrerejeaddji fágan, mas bohtá ovdan mo bajásgeassin ja oahpahus sáhtta nannet ohppiid fágalaš, sosiálalaš ja persovnnalaš oahppama ja ovdánahttima. Fága láidesta sisdoaluide ja bargomálliide vuodđooahpahusas ja galgá ráhkkanahhtit oahpaheaddji oahpahusplánemii ja jođihit oahppanproseassaid buot mánáid várás. Galgá maid ráhkkanahhtit hástalusaid, mat gusket gažaldagaide, mo sámi skuvlla sáhtta ovdánahttit ja makkár lea skuvlla servodatrolla

Sámis ja stuoraservodagas. Eambo ja spesifihkkadieđut leat Pedagogihka ja oahppimáhtu fágaplánas.

Fágaoahpuin studeanttat galget ovdánahttit nana fágagelbbolašvuoda ja máhtu fágadidaktihkas, mii leat eaktun buori oahpahussii ja mánáid oahppamii. Sisdoallun leat fágateoriija, fágadidaktihka ja oahppadieđa. Fágadidaktihka čatná oktii dieđafága ja skuvlafága (oahpahusfága) ja suokkarda fága iešvuodaidda, sisdoaluid ja bargomálliid ja árvoštallá plánaid ja oahpahusa mánáid oahppama perspektiivvas. Eambo ja spesifihkkadieđut leat fágaplánain.

Lohkanmearri láidesta studeanttaid oahpásnuvvat sámi ja eamiálbmogiid dutkan- ja ovdánahttinbargguide, áige- ja guovvovdilis guorahallamiidda ja fágačállošmiidda, ja sámi árbevirolaš dieđuide. Maiddá njálmmálaš gáldut (omd. eallilan olbmot) leat ávkkálaččat dieđuid háhkamis. Váimmuslohkanmearri lea sámegeallii dalle go lea oahppamuttus ja muđui skandinávagielaide ja sáhtá maid leat engelasgillii. Lohkanmearit leat fágaplánain.

Teoriija ja hárbhallama gaskavuohka /praktihkalaš bargguid. váilugo dás juoga?

Bargohárbhallan lea integrerejuvvon oassi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpus 1-7, mas studeanta galgá hárbhallat luohkkáohpaheaddjin ja fágadidaktihkalaš áššiid. Unnimusat ovtta hárbhallanáigodaga galgá čađahit eará riikkas dahje eará sámi guovllus go masa alddis lea gullevašvuohka, juogo Norggas, Ruotas dahje Suomas. Hárbhallanoahpamus dáhpáhuvá hárbhallanskuvllas, fágaoahpamusas, ráhkanemiin hárbhallamiidda, hárbhallama čađaheamis ja árvoštallamis. Bargohárbhallan lágiduvvo sierra vugiid mielde: guhkit hárbhallanáigodagat, hárbhallamat sierra jagi áiggiin, biđgejuvvon hárbhallan, oahppo- ja álgovahkkuid ja loahppavahkkuid, adopšuvdnahárbhallan, fágaseminárain ja sáhtá maid oassi hárbhallamis laktojuvvot oahppomátkkiide.

Hárbhallanoahppu hárbhallanskuvllain lea 105 beaivvi juhkkujuvvon njealji oahppo- ja áiggi.

6. Oahppanjoksos

Badjedási oahppanjoksos:

- fágalaš ja fágadidaktihkalaš máhttu sámegeallat, matematihkas, dárogeallat/ruotageallat/suomageallat ja iežas válljen oahpamusfágain
- vuđolaš máhttu álgooahpamusas, ja mo bargat vai ovddidit mánáid vuodđogálggaid, mat gusket njálmmálaš ovdanbuktimii, lohkamii, čállimii, rehkenastimii ja digitála

veahkkeneavvuid geavaheapmái ja fágaidrasttideaddji oahpahusas, ja hukset mánáide progreshuvnna 1.-7. luohkkádásiid mielde

- máhttu ollislaš oahppangeainnus, deaddu mánáidgárddis skuvlii ja mánáidskuvllas nuoraidskuvlii

Máhtu/Diehtu oahppanjoksosat:

- profešuvdna- ja fágalaš gelbbolašvuohta bargat sámi oahpaheaddjin 1.-7. luohkkádásiin
- oahpaheaddjiprofešuvnna ja skuvlla iešvuođain, historjjás ja ovdáneamis, skuvlla láhkavuođus, oahppoplánain, árvvuin ja sajádagas ja rollas sámi- ja muđui servodagas
- ovttasbarggus ja gulahallamis, mánáid, rávisolbmuid ja sohka buolvaid gaskkas, skuvllaid ja ruovttuid ja eará ásahusaid gaskkas
- oahppama, ovdáneami, ahtanuššama ja vuodđogálggaid vuodđoáššiin ja eavttuin oppalaš dásis ja maiddá iešguđetlágan sosiála, mánggakultuvrralaš ja mánggagielalaš ja -kultuvrralaš konteavsttain
- oahppojođiheamis ja –birrasis
- sámi árbevirolaš máhtus ja dieđalaš máhtus iešguđetge fágasurggiid siskkobealde
- sámi oahppanoainnuin, sáme giela ja eará gielaid ovdánahttimis,
- ohppiid vuoigatvuođaid birra, sin iešguđetlágan bajásšaddandiliin, dásseárvvu ja identitehtabarggu birra mánát váttis diliin ja heivehuvvon oahpahusa birra
- mánggalágan bargovugiin, oahppanressursain ja -arenain ja mihttomeriid, sisdoalu, bargovugiid, árvoštallama ja ovttaskas ohppiid eavttuid oktiigullevašvuođa
- riikkaidgaskasaš ja eamiálbmotjulggastusain, sámi konvenšuvnnain ja našunála lágain
- davviriikkaid ja eamiálbmotoahppovuogádagain, –plánain ja láhkavuođuin
- sámi, našunála ja internašunála dutkan ja ovdánahttin bargguin

Gálggaid oahppanjoksosat

- máhtta doaimmat oahpaheaddjin, láidesteadjin, ovttasbargoguoibmin, jođiheaddjin ja bagadallin
- máhtta oaidnit, guldalit ja atnit árvvus sihke iežas, eará olbmuid ja guovlluid gielaid, dábiid, eallinvugiid ja árvvuid
- máhtta njálmmálaččat ja čálalaččat sáme giela ja ámmátgiela, oahpahandáidu sáme giellii ja riikkagilli
- máhtta plánat, čađahit, árvoštallat ja reflektaret oahpaheami okto ja ovttas earáiguin, guovtti ja mánggagielalaš geahččanvugiin, fágaid siste ja rastá, sámi árbevirolaš máhtu ja dieđalaš máhtu ja vásáhusvuodđosaš máhtu vuolggasajis
- máhtta lágidit ja jođihit buriid ja hutkás oahppanbirrasiid ja dilálašvuođaid olbmo, giela ja luondubirrasa oktiigullevašvuođas, estehtalaš ovdánahttimii, muosáhusii ja dovddiidussii
- máhtta jođihit, lágidit ja árvoštallat mánggabealat oktiibiddjon mánná-/nuoraidjoavkkuid oahppama ja ovdáneami iešguđetlágan bargovugiid mielde ja heiveha oahpahusa iešguđetlágan ohppiid návccaide ja attáldagaide, beroštumiide ja

sosiokultuvrralaš duogážiidda, heivehuvvon oahpahas ja fátmasteaddji oahppanbirrasii, nu ahte movttiidahtá oahppanhálu, ja čielgasit ovdanbukta oahppanmihttomeriid

- máhtá ovddidit iežas oahpaheaddjišaddama identitehta ja kritihkalaččat reflektere iežas ja skuvlla geavadiid go ovdánahtá oahpaheaddjirolla ja profešuvdnaetihkalaš gažaldagaid
- máhtá sajstit, gozihit ja ovddidit(sámi) mánáid vuoigatvuođaid
- máhtá fievrridit mántu sámi árbevirolaš oahppanoainnuin ja dáid sirdašumiid buolvvas bulvii meanuid, mitalusaid ja bargooassálastimiid bokte
- ádde globála gažaldagaid ja bistilis ovdáneami
- hálddaša DGT-geavaheami oahpahas ja fievrrida reflekterejeaddji servodatlaš perspektiivvaid mediaovdáneamis ja dorvvolaš geavaheami digitála arenain persovdnasuodjalusa ja jietnadanfriddjavuođa ektui
- máhtá bidjat johtui nuppástuhttin- ja ovdánahttindoaimmaid, sihke ovttaskas ohppiid ja joavkkuid ektui ja skuvlla oppalaš perspektiivvas, ovttasbarggus váhnemiiguin, bargoustibiiguin, lagašservodagas ja ovttasbargofágaásahusaiguin
- atná teorijaid ja dutkanbohtosiid oahpahas
- máhtá ovddidit ohppiide fidnoálggahangealbbu (entreprenørskap) ja searvaha oahpaheapmái báikkálaš bargo-, kultur- ja servodateallima, árbediehtoguddiid ja resursaolbmuid
- Máhtá gádjunveahki, sihkarvuođa ja dáhkádusa

Oppalaš gelbbolašvuođa oahppanjoksoat

- máhtá sámi áššiid mánggabealatvuođa ja lea mielde nannemin sámi ja eará eamiálbmogiid bajásgeassin- ja oahppoásahusaid ulbmiliid iežas ja birastahtti servodagaide ja rájáidrasttideaddji ja kultuvrraid gaskasaš ovttasbargguid
- bidjá olmmošvuoigatvuođaid, toleránssa álbmogiid gaskkas ja etihkalaš dihtomielalašvuođa skuvlla árvovuođuin guovddáži
- návccat kritihkalaš reflekšuvdnii iežas ja skuvlla geavadagain
- dovdá oahppo- ja bajásgeassinbirrasiid mat barget máná identitehta, gielaid ja kultuvrra nannemiin (siiddat, sohkaolvvaid deaivvadanbáikkít, searvelanjat, kultur- ja giellaguovddážit) ja máhtá hukset fierpmádagaid eará sámi ja eamiálbmotguovlluiguin
- oaidná iežas ja skuvlla oahppan- ja ámmátgelbbolašvuođaloktendárbbu
- nuppástuhttin- ja ovddidangelbbolašvuohta, mainna bastá dustet skuvlla boahhtevuođas vai ovdánahtá buori geavada ja ámmátetihkalaš vuođđudusa
- ovddida demokratiijaádejumi ja demokrátalaš oassálastima
- nanne sámi, riikkaidgaskasaš, mánggakultuvrralaš ja álgoálbmot áššiid skuvlla barggus ja oaččuha ádejumi sámiid álgoálbmotstáhtusa hárrái

7. Prográmma huksehus

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpu 1-7 oahppoprográmma sisdoallu huksejuvvo geatnegahtton fágaid, hárrjehallamiidda ja fágaid maid studeanta lohka oahpahusfágan.

VUO2013 joavkku progreshuvdnahuksehus:

JAHKI	FÁGAT				Hárrjehallan, oktiibuot 105 beaivvi
1	POM <i>Oahppoovttadat 1</i> 15 oč	SAM 1 <i>Oahppoovttadat 1</i> 15 oc	MAT 1, 15 oč <i>Vuosttaš oassi</i>	Dár-Ruoš 1, 15 oč/ SUOM1, 15 oč <i>Vuosttaš oassi</i>	6 vahku
2	POM <i>Oahppoovttadat 2</i> 15 oč	SAM 1 <i>Oahppoovttadat 2</i> 15 oč	MAT 1, 15 oč <i>Nubbi oassi</i>	Dár-Ruoš 1, 15 oc/ SUOM1, 15 oč <i>Nubbi oassi</i>	6 vahku
3	POM <i>Oahppoovttadat 3,</i> 15 oč	POM <i>Oahppoovttadat 4</i> BA bargu 15 oč	Oahpahusfága 15 oč <i>(Sáhtta čiekjudit fága maid lea ovdal lohkan dahje válljet ođđa)</i>	Oahpahusfága 15 oč <i>(Sáhtta čiekjudit fága maid lea ovdal lohkan dahje válljet ođđa)</i>	6 vahku
4	Oahpahusfága 30 oč <i>Sáhtta čiekjudit fága maid lea ovdal lohkan dahje válljet ođđa fága</i>		Oahpahusfága 30 oč <i>Sáhtta čiekjudit fága maid lea ovdal lohka, dahje válljet ođđa fága, mii sáhtta leat skuvlarelevánta fága</i>		3 vahku

Molssaektun lea vejolaš álgit masterohppui goalmmát jagi manjil. Njealját jahki lea dalle masteroahpu vuosttaš jahkin. Masteroahpu lea oktiibuot 5 jagi (3+2).

Vuolábealde lea tabealla mas ovdanbohtet Sámi allaskuvlla fállan oahpahusfágit 1-7 oahpus. Dáid fágaid gaskkas sáhtta studeantta válljet, dađi mielde mo Sámi allaskuvlla siskkáldas fágalaš ja ekonomalaš resurssaid vuodul lea vejolaš.

FÁGA	Oahppočuoggát
Sámegiella ja girjjálašvuolta 2	30
Dárogiella 2	30
Suomagiella 2	30
Luonddufága 1	30
Matematihkka 2	30
Lášmmohallan 1	30
Engelasgiella 1	30

Biebmu ja dearvvašvuolta	30
Duodji 1	30
Musihkka, juoigan ja muitaleapmi	30
Servodatfága 1	30
Religiovdna, eallinoaidnu ja etihkka	30

Unnimusat okta (1) oahpahusfága galgá leat 60 oč viidosáš. Studeanta sáhtá válljet čiekŋudanfágan geatnegahtton oasis juogo sámeziela, matematihka, dároziela/ruoŋaziela dahje suomaziela, dahje lohkat eará fága 60 oč viidosážžan. Muđui galgá oahpahusfága leat unnimusat 30 oč viidosáš. Studeanta sáhtá válljet *ovtta* (1) 30 oč viidosáš skuvlarelevántta fága vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpu oassin.

Vuollelis leat ovdamearkkat muhtun skuvlarelevánta fágain, maid Sámi allaskuvla fállá. Maiddái eará fágat sáhttet leat relevánttat skuvlii ja oahpaheaddjiámmáhii.

- Sámi árbediehtu 30 oč.
- Earenoamáš pedagogihkka 30 oč.
- Oahpponeavvopedagogihkka 30 oč.
- Sámi historjá 30 oč.
- Guovtte- ja máŋggagielat/-kultuvrrat pedagogihkka 30 oč
- Sámi oahppojođihanoahppu 30 oč.

8. Oahppanvuogit

Digigiisá

Vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 1.-7. dássi lea profešuvdnoahppu mas oassálastin ja ovttasbargu leat guovddážiis. Oahppu lágiduvvo geabbilis málle mielde, mii mearkaša ahte studeanta oahppanaktivitehtat lágiduvvojit sihke neahtas ja deaivvadeamiin Sámi allaskuvllas. Dán málle gohčodit “Neahtadoarjjaoahppan”. Sámi allaskuvlla virtuella oahpahuslávdi, váldogulahallanbáiki ja diehtujuohkinbáiki lea *Digigiisá*. Digigiisái čohkkejuvvojit buot oahpu guoski áššit nugo plánat, lohkanbadjeplánat, logaldallamat, bargobihtát, fágalaš ságastallamat, bagadallan, studeantabargguid geigemat, fágaoahpaheddjiid árvoštallamat ja nu ain. Studeanta galgá beaivválaččat čuovvut Digigiisá, ja studeanttas lea alddis ovddasvástádus háhkát dieđuid. Studeanttain galgá leat pc, mas lea interneahhta ja heivvolaš tehnikkalaš prográmmat.

Studeantaweb

Formálalaš dieđut ja gulahallan Sámi allaskuvllain lea dihto studeantaweb bokte. Čujuhus studeantaweb:ii lea Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus. Studentweb:as sáhtá iežas dieđihit oahpahussii ja eksámenii buot oahppoovttadagain maid čađaha čuovvovaš lohkanbajis. Dán dahká go leat máksán lohkanbadjedivada ja go dárkkista ahte buot oahput/oahppoovttadagat leat du progreshuvdna-/oahpahasplánas.

Studeantaaktiivvalaš bargovuogit

Studeantaaktiivvalaš bargovuogit leat guovddážiis. Lágiduvvon oahpahas lea doarjjan studeantta oahppamii. Studeanttain vurdojuvvo iešheanalašvuohta ja ahte aktiivvalaččat oassálastet oahppanaktivitehtaide neahtas ja deaivvademiin. Bargo- ja oahppanvuogit leat earret eará logaldallamat, blogga- ja forumčállin, fágalogga- ja eará loggačállin, bargobájit, seminárat, joavkobarggut, bagadallamat, oktagaslaš barggut, iehčanassii ja ovttas earáiguin lohkan ja reflektieren ja nu ain. Logaldallamat leat sihke klássalanjas, “online” neahtas ja báddejuvvon ovdagihtii mat biddjojii Digigiisái. Oahpu iešguđet fágaid fágaplánain leat oahppanjoksoat, sisdoallu, geatnegahtton bargogáibádusat, hárbhallamat, eksámenat ja lohkanmearri čilgejuvvon. Hárbhallamii lea sierra fágaplána ja njuolggadusat, mii gullá oktii fágaplánaiguin ja prográmmaplánain. Iešguđetlágan bargogáibádusat galget leat dohkkehuvvon fágaoahpaheddjiid bealis ovdal go studeanta beassá eksámeniidda. Bargogáibádusaid čađaheapmi ja organiseren leat čadnon plánaide mat biddjojii vahkkuide, mat Digigiissás gohčoduvvojii “Lekšuvdnan”. Juohke vahku lea sierra lekšuvdna (plána) mas ovdanbohtet doaimmat ja barggut, lohkanmušat ja logaldallamat. Vurdojuvvo ahte studeanttat ieža maiddái ovttas ásaht bargojoavkkuid mat ovttasbarget bargobájiin ja neahta bokte. Guovddáš oahppanjoksoiid ulbmilin lea hástalit ja ovdánahttit studeanttaid fágakritihkalaš refleksuvnnaid. Fágaloggat, bagadallamat ja profeshuvdnamáhppa geavahuvvojii reaidun šaddat dihtomielalažžan iežas oahppamis. Oahppanmáallet leat:

- Oahppan barggu vuodul, studeantaaktiivvalaš bargomáalle
- Refleksuvdna
- Iešheanalašvuohta ja ovddasvástádus

Deaivvadeamit allaskuvllas

Prinsihpalaččat leat buot oahppanaktivitehtat geatnegahtton. Neahttaaktivitehtain lea studeanttain stuorát friddjavuohta goas jándoris dáid čađahit. Fysalaš deaivvadeamit mat lágiduvvojii Sámi allaskuvllas leat geatnegahtton ja dain ii sáhte studeanta jávkat muđui go dohkálaš sivaidd geažil nugo omd. buohccindieđihemiid vuodul. Jávkkan deaivvademiin galgá dieđihuvvot dahje šiehtaduvvot ovdagihtii, ja jávkanáiggi bargogáibádusaid galgá manjel válbmet. Skuvlabirrasis studeanttain lea oahpahas olis vuoigatvuohta geavahit girjerádjosa,

interneahta, bargolanjaid, oahpahu-, seminára- ja čoahkkinlanjaid, luoikkahit teknihkalaš bargoneavvuid ja govva- ja jietnastudioid.

Bagadallamat

Juohke máhttoviidodagas lea okta dahje moadde fágaovddasvástideaddji, fágalaš gulahallanolmmožin, láidesteadjin, movttiideaddjin ja bagadallin studeanttaide fágalaččat ja profešuvnna ektui. Fágaoahpaheadjit barget teamain, maid jođiha sierra oahppojođiheaddji. Bagadallamat čađahuvvet iešguđet vugiid mielde, sihke ovttaskas studeanttain muhto maiddái joavkkuin ja luohkás, nugo ságastallamiin neahtas dahje deaivvademiin allaskuvllas, bagadallan čađahuvvon bargguid oktavuodas ja nu ain. Bagadallamat dábálaččat galget šiehtaduvvot ovdagihtii, ja studeanta galgá ráhkkanit bagadallamiidda.

Bargohárjehallamat

Bargohárjehallamiin juohke studeanttas lea hárjehallanbagadalli, gii bagadallá studeantta hárjehallanáigodagas ja hárjehallanbargguin. Dábálaččat lágiduvvo bargohárjehallan nu ahte 2-4 studeantta leat ovtta hárjehallanjoavkkus. Bargohárjehallamat leat geatnegahtton.

9. Árvvoštallanvuogit ja profešuvdnamáhppa

Eksámeniid olis studeanta árvvoštallojuvvo fágaid ja oahpu sierra ja oppalaš oahppanjoksosiid ektui, iešguđet vugiid mielde. Iešguđet vuogit galget hárjehit studeantta čilget, ákkastallat, muitalit ja dokumenteret. Eksámenuogit sáhttet leat čálalaš skuvlaeksámen, ruovttueksámen, njálmmálaš eksámen, prošeaktabarggut, praktihkalaš ovdanbuktimat jna. Juohke fágaplána čilge makkár eksámenuohki guđege fágas lea. Árvvoštallanvuogádat mii geavahuvvo lea bustávvaárvosáni A- F, mas A lea buoremus árvosátni, E vuolimus ceavzínárvosátni ja F mearkkaša ahte ii leat ceavzán. Sáhttet maid geavahuvvot árvosáni Dohkkehuvvon/li dohkkehuvvon dahje Ceavzán/li ceavzán (omd. hárjehallamiid oktavuodas)

Guovddáš oassi árvvoštallanvugiin lea studeantta iežas čállin ja reflekšuvdna maid vurke sierra profešuvdnamáhppii. Juohke studeanta galgá alcces čohkket profešuvdnamáhppa, mii čuovvu studeantta olles oahppoáigodaga, ja čájeha studeantta fágalaš, persovnnalaš ja ámmátlaš ovdáneami. Profešuvdnamáhppa dokumentere studeantta čađahan doaimmaid, oahppama ja ovdáneami oppalaččat, ja lea vuodđun progresuvdnačuovvolemiide. Juohke fágas galgá leat oassi profešuvdnamáhppas, ja galgá leat veahkin studentii oaidnit profešuvnna oppalašvuoda. Profešuvdnamáhppas sáhttá osiid bidjat loahpalaš formálalaš árvvoštallamii nugo pedagogihkka ja oahppomáhttu -fágas. Oasit mat leat oassin profešuvdnamáhppas ovdanbohtet fágaplánain.

10. Lonohallanstudeantan ja internašunaliseren

Studeanta galgá golbma vuosttaš jagi lohkat Sámi allaskuvllas. Njealját oahppojagi son sáhtta vuolgit eará oahppoásahussii Norggas dahje olgoriikii. Lea vejolaš vuolgit sihke hárjehallamiidda ja lohkat válljenmuni oasi fágaid eará sajis. Sámi allaskuvla ovttasbargá mánggaid áhahusaiguin. Allaskuvla lea omd. mielde University of the Arctic -fierpmádagas, mii ovttasbargá árkatalaš alit oahppoásahusaiguin ja verddeprográmma bokte ovttasbargá eará eamiálbmotásahusain Canadas ja Ruoššaš. SA lea mielde ja jođiha Sámi oahpaheaddjeoahpuid fierpmádaga, Samisk region 7. Dat lea sisriikkalaš fierpmádat Norggas mas leat 5 áhahusa mielde. Sámi allaskuvlla lassan leat mielde vel Romssa universitehta, Finnmárkku allaskuvla, Nordlándda universitehta ja Davvi–Trøndelaga allaskuvla.

11. Bargo- ja joatkkaoahppovejolašvuodát

Oahppoprográmma ráhkkanahhtá ja addá spesialiserejuvnon gelbbolašvuoda bargat vuodđoskuvllas oahppoluohkain 1. luohká ja 7. luohká gaskkas. Oahppu addá vejolašvuoda joatkkaoahpuiguin joatkit, earret eará masteriin. Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu addá mánggabealat gelbbolašvuoda sámi áššiid ja servodaga birra, dieđalaš ja fágalaš máhtu, mii lea ávkin ja sáhtta leat vuodđun maiddái earáge bargoámmáhiidda.

12. Oahppokvalitehta

Sámi allaskuvla deattuha oahppokvalitehta, ja kvalitehta galgá oppa áigge leat guovddážiis. Studeanttat geat váldet sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpu Sámi allaskuvllas galget oazžut buori ja relevánta oahpu ja vuodu doaimagoahhtit oahpaheaddjin. Sámi allaskuvlla kvalitehtavuogádaga vuodul bargojuvvo systemáhtalaččat kvalitehtain, sihke sámi ja eamiálbmot perspektiivvas ja dábálaš majoritehtaservodatlaš perspektiivvas.

Oahppokvalitehta sihkarastin ja nannen lea bargiid ja studeanttaid ovddasvástádus. Studeanttat sáhttet vuordit dieđuid oahpposisdoaluid birra ja makkár fágalaš vuordámušat leat studeanttaide, omd. ahte dovdet fágalaš ja ámmátetihkalaš vuordámušaid. Studeantaárvoštallamat galget leat objektiivvalaččat ja rievttalaččat. Studeanttat galget leat ráhkkanan ja oassálastit oahpahussii aktiivvalaččat, ovttasbargat earáiguin, doalahit áigemeeriid ja deavdit eará eavttuid, mat leat oahpus. Buot dát leat oassin oppalaš oahpaheaddji dohkálašvuodaárvoštallamis, man birra logat eambo boahhte kapihttalas.

Kvalitehta nannemii leat čuovvovaš doaibmabijut:

- Progrešuvdnašiehtadus juohke studeanttain ja dan čuovvoleapmi
- Bagadallan, ovttaskas- ja joavkobagadallamat
- Oahpuid árvvoštallamat, studeantaárvvoštallamat ja fágareporttat
- Čoahkkimat luohttámušolbmuiguin ja árvvoštallančoahkkimat luohkái

13. Studeanttaid dohkálašvuodaárvvoštallan

Oppalaš dohkálašvuodaárvvoštallan lea ollislaš árvvoštallan das, mo studeanta doaibmá oahpaheaddjin fágalaččat, pedagogalaččat ja olmmošlaččat (persovnnalaččat). Árvvoštallamis deattuhuvvojit erenoamážit, leatgo studeanttas vurdojuvvon eavttut doaibmat oahpaheaddjin, mo doaibmá oahppodilis, mo ceavzá eksámeniin ja hárjehallamiin. Dohkálašvuodaárvvoštallan vuodđuduvvá universitehtaid ja allaskuvllaid láchkii § 4-10 ja máhttodepartemeantta mearridan dohkálašvuodanjuolggadusaide (geassemánu 2006).

Dohkálašvuodaárvvoštallan čuovvu juohke studeantta oppa oahppoáiggi, ja galgá sihkkarastit ahte studeanta lea árvvoštallojuvvon ja dohkkehuvvon oahpaheaddjiámmáhii.